

SMĚRNICE

SMĚRNICE RADY 2009/71/EURATOM

ze dne 25. června 2009,

kterou se stanoví rámec Společenství pro jadernou bezpečnost jaderných zařízení

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o založení Evropského společenství pro atomovou energii, a zejména na články 31 a 32 této smlouvy,

s ohledem na návrh Komise, vypracovaný po obdržení stanoviska skupiny osob jmenovaných Výborem pro vědu a techniku z řad vědeckých odborníků členských států, a po konzultaci s Evropským hospodářským a sociálním výborem ⁽¹⁾,s ohledem na stanovisko Evropského parlamentu ⁽²⁾,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) V čl. 2 písm. b) Smlouvy se stanoví vypracování jednotných bezpečnostních standardů pro ochranu zdraví obyvatelstva pracovníků.
- (2) Článek 30 Smlouvy uvádí, že v rámci Společenství se stanoví základní standardy ochrany zdraví obyvatelstva a pracovníků před nebezpečím ionizujícího záření.
- (3) Směrnice Rady 96/29/Euratom ze dne 13. května 1996, kterou se stanoví základní bezpečnostní standardy na ochranu zdraví pracovníků a obyvatelstva před riziky vyplývajícími z ionizujícího záření ⁽³⁾, stanoví základní bezpečnostní standardy. Ustanovení uvedené směrnice byla doplněna upřesňujícími právními předpisy.
- (4) Jak uznal Soudní dvůr Evropských společenství (dále jen „Soudní dvůr“) ve své judikatuře ⁽⁴⁾, sdílí Společenství s členskými státy pravomoci v některých oblastech, na něž se vztahuje Úmluva o jaderné bezpečnosti ⁽⁵⁾.

- (5) Jak uznal Soudní dvůr ve své judikatuře, tvoří ustanovení kapitoly 3 Smlouvy týkající se ochrany zdraví logický celek, kterým se Komisi svěřují pravomoci značného rozsahu s cílem chránit obyvatelstvo a životní prostředí před nebezpečím jaderného zamoření.
- (6) Jak uznal Soudní dvůr ve své judikatuře, nevyplývá z úkolů uložených Společenství na základě čl. 2 písm. b) Smlouvy a týkajících se vypracování bezpečnostních standardů pro ochranu zdraví obyvatelstva a pracovníků, že jakmile byly tyto standardy určeny, nemůže členský stát stanovit přísnější ochranná opatření.
- (7) Rozhodnutí Rady 87/600/Euratom ze dne 14. prosince 1987 o opatřeních Společenství pro včasnou výměnu informací v případě radiační mimořádné situace ⁽⁶⁾ stanovilo systém pro oznamování a poskytování informací, který členské státy využijí pro ochranu obyvatelstva v případě radiační mimořádné situace. Směrnice Rady 89/618/Euratom ze dne 27. listopadu 1989 o informování obyvatelstva o opatřeních na ochranu zdraví, která se mají použít, a o krocích, které je třeba učinit v případě radiační mimořádné situace ⁽⁷⁾, uložila členským státům povinnost informovat obyvatelstvo v případě radiační mimořádné situace.
- (8) Jak potvrzuje Úmluva o jaderné bezpečnosti, je jednou ze základních zásad, z nichž vychází úprava jaderné bezpečnosti na mezinárodní úrovni, odpovědnost jednotlivých států za jadernou bezpečnost jaderných zařízení. Tato směrnice by měla podpořit uvedenou zásadu vnitrostátní odpovědnosti, stejně jako zásadu prvotní odpovědnosti za jadernou bezpečnost jaderného zařízení, kterou má pod dohledem příslušného vnitrostátního dozorného orgánu držitel povolení, a měla by rovněž posílit úlohu a nezávislost příslušných dozorných orgánů.
- (9) Každý členský stát může v souladu s příslušnými vnitrostátními politikami rozhodnout o své skladbě zdrojů energie.

⁽¹⁾ Stanovisko ze dne 10. června 2009 (dosud nezveřejněné v Úředním věstníku).

⁽²⁾ Stanovisko Evropského parlamentu ze dne 22. dubna 2009 (dosud nezveřejněné v Úředním věstníku).

⁽³⁾ Úř. věst. L 159, 29.6.1996, s. 1.

⁽⁴⁾ Věc C-187/87 (Sb. rozh. 1988, s. 5013), věc C-376/90 (Sb. rozh. 1992, s. I-6153), věc C-29/99 (Sb. rozh. 2002, s. I-11221).

⁽⁵⁾ Úř. věst. L 318, 11.12.1999, s. 21.

⁽⁶⁾ Úř. věst. L 371, 30.12.1987, s. 76.

⁽⁷⁾ Úř. věst. L 357, 7.12.1989, s. 31.

- (10) Při vypracovávání vhodného vnitrostátního rámce podle této směrnice budou zohledněny podmínky v jednotlivých státech.
- (11) Členské státy již provedly opatření směřující k dosažení vysoké úrovně jaderné bezpečnosti ve Společenství.
- (12) Ačkoliv se tato směrnice týká zejména jaderné bezpečnosti jaderných zařízení, je rovněž důležité zajistit bezpečné nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem, mimo jiné ve skladovacích zařízeních a úložištích.
- (13) Členské státy by podle potřeby měly posoudit příslušné základní zásady bezpečnosti stanovené Mezinárodní agenturou pro atomovou energii⁽¹⁾, jež by měly tvořit rámec postupů, k němuž by členské státy měly při provádění této směrnice přihlížet.
- (14) Je přínosné navázat na proces, v jehož rámci vnitrostátní dozorné orgány členských států, na jejichž území se nacházejí jaderné elektrárny, spolupracují v kontextu Asociace západoevropských jaderných dozorů (WENRA), přičemž stanovily řadu referenčních úrovní bezpečnosti pro energetické reaktory.
- (15) V návaznosti na výzvu Rady k ustavení skupiny na vysoké úrovni na úrovni Unie, obsaženou v závěrech Rady z 8. května 2007 týkajících se jaderné bezpečnosti a bezpečného nakládání s vyhořelým jaderným palivem a radioaktivním odpadem, byla rozhodnutím Komise 2007/530/Euratom ze dne 17. července 2007 o zřízení Evropské skupiny na vysoké úrovni pro jadernou bezpečnost a nakládání s odpadem⁽²⁾ zřízena Skupina evropských dozorných orgánů pro jadernou bezpečnost (ENSREG), aby přispěla k dosažení cílů Společenství v oblasti jaderné bezpečnosti.
- (16) Je vhodné stanovit jednotnou strukturu zpráv, které členské státy předkládají Komisi v souvislosti s uplatňováním této směrnice. V této souvislosti by mohla, vzhledem k širokým zkušenostem svých členů, poskytnout cenný příspěvek ENSREG, čímž by usnadnila konzultace a spolupráci mezi vnitrostátními dozornými orgány.
- (17) ENSREG na svém pátém zasedání, konaném dne 15. října 2008, přijala deset zásad, které mají být uplatněny při práci na návrhu směrnice o jaderné bezpečnosti, jak je uvedeno v zápise z jednání skupiny ze dne 20. listopadu 2008.
- (18) K dalšímu zvýšení jaderné bezpečnosti by mohly přispět pokroky v jaderné technologii, zkušenosti z provozu a výzkumu v oblasti bezpečnosti a zdokonalování dozorných rámců. V souladu se závazkem udržet a zvyšovat úroveň bezpečnosti by členské státy měly tyto skutečnosti zohlednit při rozšiřování svých jaderně energetických programů, nebo rozhodnou-li se využívat jadernou energii.
- (19) Zavedení důsledné kultury bezpečnosti v jaderném zařízení je jednou ze základních zásad řízení bezpečnosti, která je nezbytná pro dosažení jeho bezpečného provozu.
- (20) Zachování a další rozvíjení odborné způsobilosti a dovedností v oblasti jaderné bezpečnosti by mělo být založeno mimo jiné na procesu získávání provozních zkušeností a případně na využívání pokroku v metodice a vědě.
- (21) V minulosti byla v členských státech, v úzké vazbě na mezinárodní hodnotící mise IRRT (International Regulatory Review Team) nebo IRRS (Integrated Regulatory Review Service) pod záštitou MAAE, prováděna vlastní hodnocení. Členské státy prováděly vlastní hodnocení a zvaly mise na dobrovolném základě, v duchu otevřenosti a transparentnosti. Vlastní hodnocení i doprovodná vzájemná hodnocení právní, dozorné a organizační infrastruktury by měla být zaměřena na upevnění a zdokonalení dozorného rámce členských států, při současném zohlednění pravomoci členských států při zajišťování jaderné bezpečnosti jaderných zařízení, která se nacházejí na jejich území. Vlastní hodnocení a navazující mezinárodní vzájemná hodnocení nepředstavují inspekci ani audit, nýbrž mechanismus vzájemného učení, v jehož rámci jsou přijímány různé přístupy k organizaci a postupům příslušného dozorného orgánu a zároveň zvažovány dozorné, technické a politické otázky členských států, jež přispívají k zajištění pevného systému jaderné bezpečnosti. Mezinárodní vzájemná hodnocení by měla být považována za příležitost k výměně odborných zkušeností a ke sdílení získaných poznatků a osvědčených postupů v duchu otevřenosti a spolupráce, která se zakládá spíše na vzájemných radách, než na kontrolách či posudcích. Při vědomí nutnosti pružnosti a přiměřenosti, pokud jde o odlišné stávající systémy v členských státech, by měly mít členské státy volnost rozhodovat o částech vlastního systému, které budou předmětem daného vzájemného hodnocení, a to s cílem trvalého zdokonalování jaderné bezpečnosti.
- (22) V souladu s bodem 34 interinstitucionální dohody o zdokonalení tvorby právních předpisů⁽³⁾ jsou členské státy vybízeny k tomu, aby jak pro sebe, tak i v zájmu Společenství sestavily vlastní tabulky, z nichž bude co nejvíce patrné srovnání mezi touto směrnicí a prováděcími opatřeními, a aby tyto tabulky zveřejnily,

(1) Základní bezpečnostní principy MAAE: Základní zásady bezpečnosti, Rada bezpečnostních standardů MAAE č. SF-1 (2006).

(2) Úř. věst. L 195, 27.7.2007, s. 44.

(3) Úř. věst. C 321, 31.12.2003, s. 1.

PŘIJALA TUTO SMĚRNICI:

dozoru nad jadernou bezpečností jaderných zařízení, jak je uvedeno v článku 5;

KAPITOLA 1

CÍLE, DEFINICE A OBLAST PŮSOBNOSTI

Článek 1

Cíle

Cíle této směrnice jsou

- a) stanovit rámec Společenství pro udržování a podporu trvalého zdokonalování jaderné bezpečnosti a dozoru nad ní;
- b) zajistit, aby členské státy přijaly vhodná vnitrostátní opatření pro zajištění vysoké úrovně jaderné bezpečnosti za účelem ochrany pracovníků a obyvatelstva před riziky ionizujícího záření pocházejícího z jaderných zařízení.

Článek 2

Oblast působnosti

1. Tato směrnice se vztahuje na každé civilní jaderné zařízení provozované na základě povolení podle čl. 3 odst. 4 a na všechny etapy provozu, na které se toto povolení vztahuje.
2. Tato směrnice nebrání členským státům, aby v souladu s právem Společenství přijaly přísnější bezpečnostní opatření týkající se předmětu úpravy této směrnice.
3. Touto směrnicí se doplňují základní standardy uvedené v článku 30 Smlouvy, pokud jde o jadernou bezpečnost jaderných zařízení, a není jí dotčena směrnice 96/29/Euratom.

Článek 3

Definice

Pro účely této směrnice se rozumí:

- 1) „jaderným zařízením“
  - a) obohacovací závod, závod na výrobu jaderného paliva, jaderná elektrárna, závod na přepracování, výzkumný reaktor, sklad vyhořelého paliva a
  - b) sklad radioaktivního odpadu, který se nachází na tomtéž místě jako jaderné zařízení uvedené v písmenu a) a je s ním přímo spojen;
- 2) „jadernou bezpečností“ dosažení náležitých provozních podmínek, předcházení haváriím a zmírnění jejich následků, s cílem ochrany pracovníků a obyvatelstva před riziky ionizujícího záření pocházejícího z jaderných zařízení;
- 3) „příslušným dozorným orgánem“ orgán nebo soustava orgánů, které byly v rámci členského státu určeny pro oblast

4) „povolením“ právní akt vydaný na základě pravomoci členského státu s cílem svěžit odpovědnost za umístění, projekt, výstavbu, uvedení do provozu a provoz jaderného zařízení nebo jeho vyřazení z provozu;

5) „držitelem povolení“ právnická nebo fyzická osoba, která nese celkovou odpovědnost za jaderné zařízení uvedené v povolení.

KAPITOLA 2

POVINNOSTI

Článek 4

Legislativní, dozorný a organizační rámec

1. Členské státy stanoví a udržují vnitrostátní legislativní, dozorný a organizační rámec (dále jen „vnitrostátní rámec“) pro jadernou bezpečnost jaderných zařízení, kterým se vymezují povinnosti a zajišťuje koordinace mezi příslušnými státními orgány. Vnitrostátní rámec stanoví odpovědnost

- a) za přijetí vnitrostátních požadavků v oblasti jaderné bezpečnosti. Stanovení způsobu jejich přijetí a nástroje pro jejich uplatňování spadá do pravomoci členských států;
- b) za zajištění systému udělování povolení a zákazu provozu jaderných zařízení bez povolení;
- c) za zajištění systému dohledu nad jadernou bezpečností;
- d) za opatření k vynucování práva, včetně pozastavení provozu a změny nebo zrušení povolení.

2. Členské státy zajistí, aby byl vnitrostátní rámec udržován a v případě potřeby zdokonalen, a to při zohlednění provozních zkušeností, poznatků získaných z bezpečnostních analýz provozu jaderných zařízení, z vývoje technologie a výsledků výzkumu v oblasti bezpečnosti, jsou-li k dispozici a jsou-li relevantní.

Článek 5

Příslušný dozorný orgán

1. Členské státy zřídí příslušný dozorný orgán v oblasti jaderné bezpečnosti jaderných zařízení a zajistí jeho činnost.

2. Členské státy zajistí, aby byl příslušný dozorný orgán funkčně oddělen od jiných subjektů nebo organizací činných v oblasti podpory či využívání jaderné energie, včetně výroby elektrické energie, s cílem zajistit, aby byl při přijímání rozhodnutí v oblasti dozoru z hlediska nepřipustného vlivu skutečně nezávislý.

3. Členské státy zajistí, aby byly příslušnému dozornému orgánu svěřeny pravomoci a přiděleny lidské a finanční zdroje nezbytné k plnění jeho povinností v souvislosti s vnitrostátním rámcem podle čl. 4 odst. 1, a to při náležitém upřednostnění bezpečnosti. To zahrnuje pravomoci a zdroje k tomu, aby mohl

- a) od držitele povolení vyžadovat dodržování vnitrostátních požadavků na jadernou bezpečnost a dodržování podmínek příslušného povolení;
- b) vyžadovat prokazování toho, že uvedené požadavky, včetně požadavků podle čl. 6 odst. 2 až 5, jsou dodržovány;
- c) ověřovat uvedené dodržování požadavků prostřednictvím hodnocení a inspekci a
- d) uplatňovat vynucovací opatření, včetně pozastavení provozu jaderného zařízení v souladu s podmínkami vymezenými vnitrostátním dozorným rámcem podle čl. 4 odst. 1.

Článek 6

Držitelé povolení

1. Členské státy zajistí, aby prvotní odpovědnost za jadernou bezpečnost jaderného zařízení měl držitel povolení. Tuto odpovědnost nelze přenést.

2. Členské státy zajistí, aby zavedený vnitrostátní rámec od držitelů povolení vyžadoval, aby za dohledu příslušného dozorného orgánu pravidelně hodnotili, ověřovali a v přiměřeně dosažitelné míře trvale zvyšovali jadernou bezpečnost svých jaderných zařízení systematickým a prokazatelným způsobem.

3. Hodnocení uvedená v odstavci 2 obsahují ověření toho, že jsou přijata opatření pro předcházení haváriím a zmírňování jejich následků, včetně ověření fyzických bariér a administrativních postupů držitele povolení týkajících se ochrany, která by musela selhat, aby byli pracovníci a obyvatelstvo významně ohroženi ionizujícím zářením.

4. Členské státy zajistí, aby zavedený vnitrostátní rámec od držitelů povolení vyžadoval zavedení a provádění systémů řízení, ve kterých má jaderná bezpečnost požadovanou prioritu a které jsou pravidelně ověřovány příslušným dozorným orgánem.

5. Členské státy zajistí, aby zavedený vnitrostátní rámec od držitelů povolení vyžadoval, aby pro splnění svých povinností souvisejících s jadernou bezpečností jaderného zařízení, stanovených v odstavcích 1 až 4, zajistili a udržovali odpovídající finanční a lidské zdroje.

Článek 7

Odborná způsobilost a dovednosti pro potřeby jaderné bezpečnosti

Členské státy zajistí, aby zavedený vnitrostátní rámec od všech stran vyžadoval přijetí opatření týkajících se vzdělávání a odborné přípravy jejich zaměstnanců odpovědných za jadernou bezpečnost jaderných zařízení tak, aby byla zachována a dále rozvíjena odborná způsobilost a dovednosti v oblasti jaderné bezpečnosti.

Článek 8

Informování veřejnosti

Členské státy zajistí, aby informace týkající se dozoru nad jadernou bezpečností byly dostupné pracovníkům a obyvatelstvu. V rámci této povinnosti musí být zajištěno, aby příslušný dozorný orgán informoval veřejnost v oblasti své působnosti. Informace se veřejnosti zpřístupní v souladu s vnitrostátními právními předpisy a mezinárodními závazky a za podmínky, že to neohrozí jiné zájmy, například bezpečnostní, které byly uznány v rámci vnitrostátních právních předpisů nebo mezinárodních závazků.

Článek 9

Podávání zpráv

1. Poprvé do 22. července 2014 a poté každé tři roky předkládají členské státy Komisi zprávu o uplatňování této směrnice, přičemž využívají cykly přezkumu a podávání zpráv podle Úmluvy o jaderné bezpečnosti.

2. Komise na základě zpráv členských států předloží Radě a Evropskému parlamentu zprávu o pokroku v uplatňování této směrnice.

3. Členské státy za účelem trvalého zvyšování jaderné bezpečnosti alespoň jednou za deset let zajistí, aby byla provedena pravidelná vlastní hodnocení jejich vnitrostátního rámce, a pozvou misi k provedení mezinárodního vzájemného hodnocení relevantních částí jejich vnitrostátního rámce nebo orgánů. Jsou-li výsledky vzájemných hodnocení k dispozici, sdělí se členským státům a Komisi.

KAPITOLA 3

ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

Článek 10

Provedení

1. Členské státy uvedou v účinnost právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu s touto směrnicí nejpozději do 22. července 2011. Neprodleně o nich uvědomí Komisi.

Tyto předpisy přijaté členskými státy musí obsahovat odkaz na tuto směrnici nebo musí být takový odkaz učiněn při jejich úředním vyhlášení. Způsob odkazu si stanoví členské státy.

2. Členské státy sdělí Komisi znění hlavních ustanovení vnitrostátních právních předpisů, které přijmou v oblasti působnosti této směrnice, a veškeré jejich následné změny.

Článek 11

Vstup v platnost

Tato směrnice vstupuje v platnost dvacátým dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Článek 12

Určení

Tato směrnice je určena členskými státy.

V Lucemburku dne 25. června 2009.

Za Radu
předseda
L. MIKO
